

ABONAMENTUL :

Pe an 70 Lei = 140 Cor.
 Jum. an 36 Lei = 72 Cor.
 Trimestru 18 Lei = 36 Cor.
 Prețul unui număr e de
 25 bani sau 50 fil.
 Telefon p. oraș și in-
 terurban Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACTIA
 ȘI ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi numărul 1 z.
 INSERTIUNILE
 se primesc la administrație
 și se taxează după tarif.
 MANUSCRIPTELE NU SE
 ÎNAPOIAZĂ.

Tăria noastră.

Românii din Ardeal, Bănat și teritoriile unguerești au avut marele noroc de a nu fi divizați în partide politice. Situațiunea era de așa natură, încât ei trebuiau să fie strâns uniți în jurul partidului național, să facă front unic în fața unguerilor, să afirme voința poporului românesc, element de ordin. Cazurile izolate ale renegaților interesau prea puțin, și cel care ieșea din marea familie românească, pleca, fără a-și mai găsi altă familie. Era un răstăcitor pe apele tulburi ale mangrismului.

Românii nu formau nici clase sociale. Intelctualul stătea alături de meseriaș și de muncitorul de pământ ale căror interese trebuia să le apere, când împrejurările o cereau. Astăzi, în urma fericitelor evenimente care ne-au adus la înfăptuirea năzuințelor noastre naționale, cu atât mai mult astăzi, deosebiri între săteni, meseriași, reprezentanții industriei și comerțului, și intelctuali, nu trebuie să existe. Toți suntem una și toți suntem veseli că ne-am regăsit în marea casă românească.

Dar obligațiunile pe care le au intelctualii față de țărănime au crescut, și nu e nimeni dintre acei ce dețin o cât de mică parte din suveranitatea națională care să nu simtă aceasta. Căci teritoriile de dincoace de Carpați, sunt locuite de o numeroasă populație țărănească, populație care acum așteaptă să vadă traduse în faptă toate dreptele ei cerințe.

De aceia, pentru țărănime pământul pe care îl muncește din tată-n fiu; pentru copiii lor școli în care să capete în limba românească cunoștințele de care orice om are nevoie în viață; pentru ea biserică românească, pentru ea administrație bună și cinstită, pentru această țărănime nerespectată până eri și huliță de unguur toată cinstea ce se cuvine unui om și tot respectul la care are dreptul să se bucure orice ființă omenească.

Conducătorii noștri nu conduc numai destinele câtorva, și ei sunt cei dintâi servitori ai poporului ale cărui nevoi trebuie să le audă, ale cărui dureri au datoria să le aline și ale cărui destine trebuie să-i intereseze mai presus de orice.

Sunt unii, care nemulțumiți că nu le-au putut fi satisfăcute ambițiile și vanitatea lor, au început până a-și lua aere și a semăna discordia și împrăștiat neîncrederea. Aceștia sunt cei mai primejdioși oameni, căci ei fură poporului credința lui, fără a-i da nimic în schimb și lăsându-l să orbecăiască în întuneric.

De acești semănători ai urei, țărănimea noastră care a dat dovadă în cele mai grele clipe de multă înțelepciune și de mult bun simț, are acum, mai vărtos decât oricând, să se ferească. Să se păzească de cei care vor să-i ametească mințile, dacă nu vrea să cadă în marele păcat în care-i chiamă glasuri ademenitoare.

Căci astăzi, tot așa de mult ca și în trecut se cere unire din partea noastră a tuturor și încredere din amândouă părțile dacă vrem să punem temelie trainică la casa noastră românească.

Cât privește pe conducătorii noștri nu avem nici cea mai mică îndoială că ei sunt adânc pătrunși de aceste nobile sentimente și sînt îndatoriri față de țărănimea noastră, îndatoriri pe care a avut timpul, într'un scurt răstimp de conducere să le traducă în fapte de pe urma cărora țărănimea nu va avea decât să tragă cele mai bune foloase.

Declarațiile dlui Al. Marghiloman.

— Președintele partidului conservator-progresist expune punctul de vedere al partidului său în chestiunile la ordinea zilei. —

Domnul Al. Marghiloman, fost președinte de consiliu, este șeful partidului conservator progresist, care s'a deslipit de vechiul partid conservator în timpul neutralității României, pe chestiuni de politică externă.

Felul domniei sale de-a vedea chestiunile politice ce se puneau atunci la ordinea zilei, curajul cu care și-a afirmat opiniunile, l-a îndepărtat oarecum de-o parte din simpatiiile țării.

Domniasa a încheiat pacea dela București. A primit o însăcinare grea și extrem de delicată, prin care trebuia să se strecoare, învingând greutatea inamicului învingător atunci, care ne impunea condiții extrem de dureroase și stare a de surescitare a spiritelor din țară, amărâtă țară, care vedea în domnia sa un inamic. A sacrificat și s'a sacrificat, păstrând cu enorme greutate o Moldovă liberă, un nucleu independent de administrație; a suportat — și asta se vedea — jignirea personală a inamicului care-l suspecta și-si arăta pe față nemulțumirile împotriva domniei sale.

Indepărtarea dă o oarecare perspectivă lucrurilor și te face să le judeci cel puțin cu un început de obiectivitate. Dacă nu era domniasa, trebuia să existe alt bărbat politic, care să facă ceia ce a făcut d. Marghiloman, și știu că erau unii gata care să ofere până și demnitatea restului de țară liber!

Comparați situația domniei sale de atunci, și starea din Moldova cu situația de azi a primului ministru german d. Gustav Baüer și cu starea de spirit a poporului german. Sunt în istoria popoarelor evenimente cărora trebuie să te supui cu o stringere de inimă și-mi place să cred, că d. Marghiloman, în intimitatea domniei sale a simțit acea durere...

Politica pe care o preconizase nereușind, aceasta nu-l împiedecă să se bucure de realizarea unei României Mari.

Situația externă.

— Cum vedeți Dstră, l-am întreat pe d. Marghiloman, situațiunea externă a țării și ce opiniune aveți despre modul în care s'au desfășurat lucrările conferinței române la Paris?

— Nu avem o politică definită. Realmente, țara nu știe pe ce prieteșuguri se poate rezima, pe când ea vede limpede inițiativele de cari se izbește pe toate granițele ei.

Cred că a venit momentul, ca guvernul să-și explice politica și ca ea să fie discutată de factorii responsabili, ca cel puțin drumul care se va alege să fie urmat de toți.

S'au căutat formule de guverne naționale în țară, lucru foarte greu de realizat, pe când ar fi trebuit ca la Paris, la conferință, să fie reprezentate toate forțele vii ale țării. Dacă ar fi fost soluțiuni fericite, toată suflarea omenească se putea bucura de dănsule. Dacă ar fi fost de înregistrat decepțiuni, toată lumea să fie responsabilă. Am ajuns astăzi că lupta acută de partide să treacă din chestiunile interioare pe terenuri politice externe. ceea ce este cea mai deplorabilă ipostază pentru o țară. Printr'o politică cercetată în comun, s'ar alege partea focului care este de făcut și cel puțin în schimb ne-am putea crea prieteșug sau cel puțin siguranță pe o graniță.

Prin politica noastră rău definită, e probabil că am neliniștit pe conferință și am ajuns să fim obiect de suspiciune. Deținind politica noastră, și acceptând o parte oarecare din sacrificiile ce ni se cer, e probabil că am dezarma aceste rele dispozițiuni. Pentru tutela politică și economică ce voește să ni se impună prin art. 5 al convenției cu Austria,

ne trebuie lămuriri precise, pe cari guvernul singur este în măsură să le dea.

Concesiuni economice bine definite, dinainte cunoscute și discutate, se pot concepe. Ar fi fost o naivitate să credem că în această direcție aliații nu o să ne ceară nimic. Dar declarație în alb, că primim dinainte orice știrbiri economice ar găsi cu cale unele puteri să ne împună, aceasta e evident că nu se poate accepta. Germania, vrăjmașe învingătoare, ea însăși nu s'a încumetat să propună așa ceva. Pentru tutela politică cred că este de făcut ceva, ca să scăpăm de această monstruoșitate incompatibilă cu independența unui Stat.

Nu ne-am purtat bine cu evreii și ispășim politica guvernului liberal vis-a-vis de dânsii, căci în chestiunile izraelită din România trebuie căutăta obârșia pretențiunei pentru asociațiunea națiunilor de a proteja minoritățile din toate Statele. N'avem decât să limpezim repede, deaîntregul, cinstiți, fără rezerve mintale și fără scrânteli de fapt această chestiune, și sunt convins că situațiunea în această privință se va îndrepta. Nu e rușine s'o rezolvăm pe cale contractuală cu puterile cele mari, cum se rezolva prin tratatul din București. Așa scapi și de obiecțiunile trase din textul Constituțiunei și de necesitatea unei reviziuni prealabile a Constituțiunei.

E la mine o convicție adâncă, că dacă am fi fost mai îndemânatici la Paris, o bună parte din piedicele cari ne stau în drum nu s'ar fi ivit. Nu este însă timpul recriminațiunilor, este momentul mai întâi de toate de a căuta împreună mijlocul de a eși din greutate.

Situația internă.

Partidul național din Ardeal trebuie să-și păstreze unitatea.

— Ce credeți dvoastră despre contactul politic al oamenilor din vechiul regat cu cei de peste Carpați?

— Partidele politice din regat nu pot dispăre și n-au să dispară. Ele se vor transforma, dar tot rămân organisme necesare unei vieți constituționale. Până să se opereze această transformare, printr'un nou regim electoral, și îndrăznesc să sper și prin alt regim de presă, eu sfătuiesc pe românii din toate teritoriile alipite să-și păstreze politicește unitatea lor de gândire și de acțiune. Contactul între ei și partidele politice cu o cenzură ștrașnică, cu sectarismul discuțiunilor, cu exclusivismul de relațiuni sociale este așa de superficial că orice afiliațiune la un partid îi poate conduce la un pas greșit.

Intr'un parlament comun, în schimbul de idei libere, numai atunci se poate face o penetrațiune care să dea ardelenilor, bucovinenilor, basarabenilor un criteriu sigur pentru așezarea credinței lor. Știu bine, că se cheltuiesc sume mari, că se face o adevărată întrecere în oferiri de funcțiuni și de tot soiul de haruri pentru a determina de pe acum afiliațiuni la partide. N-am decât o povață de dat ardelenilor: să se ferească de aceste momeli și să rămână cu făptura pe care le-a dat-o marea întrunire dela Alba-Iulia. Luptele dintre partidele noastre nu sunt recomandabile, războiul pare-se că nu ne-a învățat multe.

chestiunile personale și reclama joacă un rol prea mare încă și acest spectacol va feri poate pe ardeleni de înregimentări cari li se propun.

Chestiunea minorităților.

— Cum priviți chestiunea minorităților din România-Mare?

— Am devenit un stat poliglot, ceea ce nu exclude ființa unitară de Stat. Sunt absolut de părerea dlui Maniu, că fiecare naționalitate din noul stat român are dreptul la o egală ocrotire administrativă, bisericească, culturală. Când ungerii din Ardeal, bulgarii din Basarabia, germanii și șvabii din trei părți ale României se vor simți cetățeni liberi, egali îndreptățiți cu majoritatea românească, nu numai că vom fi făcut un pas hotărâtor în calea civilizației, dar vom fi cimentat fărăi indestructibile legături pentru statul nostru.

Elvețienii sunt francezi, italieni, germani și în timpul războiului divergențele dintre dâșii după naționalitate au fost de o extremă gravitate. Ei sunt catolici, luterani sau calviniști, dar grație regimului de egalitate și de libertate, ei sunt mai presus de toate elvețieni, și nu e putere mare care ar îndrăzni să se atingă de unitatea lor. De ce n'am putea realiza acest ideal când mai ales naționalitățile alogene sunt în mare minoritate, față de masa poporului. Absorbțiunea unui element printr'altul se poate opera în cursul timpurilor pe cale socială sau pe cale economică: ungerii din Bacău aproape nu mai știu limba lor și aceasta fără nici un fel de siluire. Dar absorbțiune, adică deznaționalizare pe cale de impunere de stat, este o erezie pe care progresul n'o mai poate admite nicăieri. Trebuie să recunosc că cu ocaziunea jurământului elevilor intrați în școlile militare s'a făcut un prim pas satisfăcător, toate culturile au fost deopotrivă reprezentate pentru a se primi jurământul după religia fiecăru.

Printre mijloacele de presiune, — continuă în altă ordine de idei d. Marghiloman la sfârșitul declarațiilor sale, — asupra unor ardeleni știu că se recurge și la abjurațiunile sau cel puțin declarațiile maghiarofile pe cari unii din ei au fost siliți să o facă ca să scape instituțiunile lor culturale și economice, nu este însă unul singur care să aibă să se teamă de judecata contimporanilor lor. Înainte de toate trebuia scăpat un Ardeal cu ardeleni. Nu o expresie geografică fără suflet și fără credință națională. Ce-au făcut ei ca să se strecoare prin primejdiile vremurilor, au fost simple acte de conservare națională și bine au făcut când au făptuit ce au putut.

Vasile Savel.

Expediție financiară la Viena.

O comisiune financiară maghiară reprezentând diferite bănci maghiare din Arad, a plecat la Viena pentru a schimba 42 milioane cor. bancnote jumătate albe, la banca Austro-Ungară. Comisiunea e însoțită de un ofițer, un subofițer și trei soldați francezi. O singură bancă ungurească, condusă de d. Bela Hehs nu a voit să-și încredințeze numerariul-bancnotă comisiunii, pe motiv că nu prezintă destulă siguranță.

Chestiunea bancnotelor albe preocupă, firește, și pe români, care s'au văzut forțați de autorități care nu erau românești să primească o monedă impusă.

Această chestiune financiară de mare importanță preocupă în deaproape și cercurile noastre conducătoare, și după cum am mai anunțat prin ziar, resortul finanțelor studiază modul cum s'ar putea ajunge ca populația dela sate, care a fost despoiată odată de roșii, să nu se vadă acum despoiată de avutul său.

— *Abonații cari își schimbă domiciliul sunt rugați, ca deodată cu noua adresă să ni-o comunice și pe cea veche, căci în caz contrar expediția suture întârziere.*

Scăpat dela bolșevici.

— Povestirea unui țaran român scăpat din armata roșie. —

Banțele roșii împinse de focul ostașilor români, în retragerea lor din ținuturile de dincoace de linia demarcațională, s'au datat la cele mai sălbatice atrocități față de populația comunelor prin care au trecut. Nu s'au mulțumit numai să le prade avutul ci i-au tărat cu dâșii în retragere.

Eri au sosit la Arad patru țarani, care fuseseră luați de bolșevici, doi din comuna Nădab, și doi din comuna Cinte. După suferințe grele de aproape 4 luni au avut norocul să scape din mâinile lor.

Cei patru, scăpați, poartă uniforma armatei roșie în care au fost siliți să se înroleze. Au fost aduși la prefectură unde am stat de vorbă cu ei și mi-au spus:

Ioan Borha din Nădab povestește:

Armata roșie a jefuit satul nostru multă vreme. În Sâmbăta Paștilor însă s'a dat alarmă și s'au retras din sat. Dar ne-a luat cu ei și pe noi, cei ce am fost gardiști și vre-o câțiva, cari n'au fost în garda națională română.

Pe noi, pe gardiști ne-a dus la Chișineu, unde ne-au ținut 24 de ore închiși. Ne-au bătut până la sânge și ne-au batjocurit în toate chipurile. Eram vre-o 18 în chilie, a cărei păreți erau stropiți cu sângele ce țâșnise din ranele noastre. Și după fiecare lovitură ne sileau să le mulțumim ungurește și să strigăm „Eljen Magyarország.”

După ce ne-au ținut o zi în Chișineu, ne-au escortat la Ciaba, unde am stat 3 zile, iar apoi la Mezötur, unde numărul nostru spori la 160 oameni, locuitori din comunele Nădab, Chereluș, Sinte, Sălaj, Giulavarsand și Cinte. Cu noi era și părintele protopop și învățătorul din Chereluș precum și învățătorul din Cinte. Era cu noi și o femeie cu un copilăș în brațe de 3 ani, căci ei n'aveau milă nici de copii.

Mai erau și 2—3 moșnegi de 80 ani tre-cuți, cari abia se mai țineau pe picioare și, și pe ei, îi târaiau cu forța. Vre-o trei zile ne-au ținut în Mezötur în podul unui cuptor de ars cărămidă. De mâncare au uitat să ne dea. A treia zi de abia ne-au făcut odată din 5 chile de caș, zamă pentru toți cei 160, și nu mai credeam să scăpăm cu viață.

Da a treia zi veni la noi un dezertor din România cu numele Lazar. Era jidov. El ne-a spus să intrăm în garda roșie, căci altcum vom fi uciși în ziua următoare.

Nu știam ce să facem. Ne sfătuirăm și părintele protopop ne sfătui că mai bine să câștigăm timp, decât să ne dăm numai așa morții.

Ne anunțarăm deci toți în armata roșie. Și cari mai furăm întregi și sănătoși, 63 de oameni, am plecat însoțiți de o escortă roșie către Budapesta. Pe ceilalți i-am lăsat în Mezötur, fără nici o speranță de a mai scăpa cu viață din ghiarele păgânilor.

În Budapesta ne-au împărțit în batalionul, în care erau italieni — mai toți jidovi și aceștia — ruși și totfelul de nație. Noi eram în compania românească, în care erau tot jidovi dezertori.

Două săptămâni ne-au tot spionat și ne-a pus la probă, ca apoi să ne ducă la Piliș Ciaba, în iața tribunalului militar. Nu ne-a putut găsi nici o vină și am fost aduși îndărăpt la Budapesta.

Au început acum și exercițiu militar cu noi și ne lăsară puțin mai liber. Ne-a trecut timpul tot în amar. De mâncare căpătam și nu căpătam și răbdam toate cu nădejdea, că tot vom găsi prilej să fugim dela ei.

În 31 Mai, ne apropiarăm de dorința noastră. Am fost trimiși și noi pe front, dar nu cum ne tot spuneau împotriva armatei române, ci la Esztergom împotriva Ceho-slovacilor.

Aceștia retrăgându-se dela Dunăre, a trecut în ziua următoare și compania noastră podul dela Esztergom și în 2 zile de marș când pe jos, când pe trăsuri am ajuns până la vre-o 6 kilometri apropiere de Érsekujvár.

Aci ne oprirăm. Comandantul nostru unu cu numele Akoncz întrebă cine vrea să meargă de bună voie în patrule. Ne-anunțat noi trei și am plecat ca să nu ne mai întoarcem.

Făcurăm vreo 60 kilometri tot ocolim satele, ca să nu mai dăm de năcaz, până am ajuns la sentinele cehoslovace ce stăteau la marginea orașului Nyitra. Le spuserăm cine suntem și ei ne-au primit bine, dar deoarece nu aveam legitimații de cât numai dela bolșevici, am fost duși în tabera din Teresienstadt.

De aici după două săptămâni, cu legitimații dela poliția din Praga am putut pleca liberi. Doi agenți secreți ne-au petrecut până la frontiera austriacă. Nemții ne-au primit ei bine și ne-au lăsat să ne ducem la Viena la consulul român, care s'a îngrijit de noi până ce am putut pleca în spre țara noastră de care duceam dorul.

În numărul de mâne vom continua interesanta povestire. *Rep.*

Constătuirea dela Clubul liberal din București.

La ședințele săptămânale dela clubul național liberal, d. ministru I. G. Duca, a făcut următoarele declarațiuni:

Discuțiile la conferința de pace, asupra tratatului cu Austria, au fost amânate. Partidul liberal, nu va semna acea pace, prin care ni s'ar impune condițiuni cari să știrbească suveranitatea națională a României, și cari ar fi contra intereselor ei economice.

Dsa a anunțat apoi, că guvernul a lucrat și lucrează mult pentru menținerea ordinii și împedecarea bolșevismului și a încheiat anunțând, că *alegerile vor fi amânate conform cererei Basarabiei, Bucovinei și Ardealului, — pentru a se face la aceeaș dată în toate părțile.*

Peste cel mult trei luni, România va avea parlament. *Cor.*

Onorariile medicilor din Sibiu.

În adunarea generală a reuniunii medicilor s'a stabilit următoarele onorarii pentru medici: Pentru consultațiune cel puțin 10 cor. Pentru o vizită la casa bolnavului, ziua, cel puțin 20 cor., noaptea cel puțin 40 cor. Când un tratament reclamă mai mult de 10 vizite, pentru celelalte vizite se admite o reducere a taxei până la cel puțin 10 cor.

Pentru un consiliu se va plăti atât medicului consiliar, cât și medicului curant cel puțin 40 cor. Dacă însă consiliul se ține la dorința medicului curant, acesta primește taxa pentru o vizită.

Taxa pentru atestatele ce se scriu în orele de consultațiune este dela 20 cor în sus.

Pentru o vaccinare în ora de consultațiune cel puțin 20 cor.

Pentru certificate scrise pe seama societăților de asigurare 60 cor. cu analiza urinei, și 45 cor. fără analiza urinei. Onorarul unui medic de casă se stabilește cu minimum 100 cor. de persoană, dar nu mai puțin de 460 cor. anual.

La cercetarea bolnavilor la țară se plătește pentru fiecare kilometru parcurs minimum 5 cor pentru depărțări mai mici de 8 kilometri cel puțin 40 cor.

Față de studiile ce le au medicii, onorariile nu sunt mari. Dar, e un lux azi să fii bolnav, după cum și cele mai elementare lucruri de care ai nevoie au devenit un lux.

In chestia despăgubirilor.

Resortul de finanțe din Sibiu publică, că în urma rugărilor repetite a particularilor și a oficiilor publice, îndeosebi în interesul populației din teritoriile de nou ocupate, termină pentru înaintarea declarațiilor de despăgubire se prelungeste până la 1 Septembrie 1919. Acest termen definitiv se referă la toate teritoriile cuprinse în hotărârile dela Alba-Iulia, adică, nu numai pentru Ardeal, ci și pentru Bănat și părțile românești din teritoriile ungurene. Din nou se accentuează, că declarațiunile le fac comisiunile locale și trebuie înaintate la prefectură și nu la resortul de finanțe. Pagubele suferite în și prin revoluția din toamna anului 1918, — nu se vor restitui.

INFORMAȚII.

— Primim plângeri din partea abonaților că nu primesc regulat ziarul sau uneori nu-l primesc de loc.

La rândul nostru, ne adresăm poștei rugându-o să bimevoiască a arăta aceiași atenție „Românului” ca și altor ziare care sosesc în mod regulat la destinație.

Comunicăm abonaților noștri că Administrația le trimite regulat foaia, rugându-i totodată să ne aducă la cunoștință cazuri concrete, când știu că cine anume ne, face această piedecă.

— Eri s'a prezentat la redacția noastră o delegație de bănățeni rugându-ne să intervenim pe lângă cei în drept ca să nu mai fie tratați în mod neomenos de către sârbi.

În același timp, delegația bănățeană și-a exprimat teama ca nu cumva sârbi să le ia noua recoltă, căci ar rămâne muritori de foame.

Transmitem celor în drept această plângere.

— D. dr. Iustin Marșieu s-a reîntors în Arad Joi seara. Dsa fusese chemat la Sibiu de d. I. Maniu președintele C. D. spre a hotărî asupra unor chestiuni referitoare la situația orașului.

În legătură cu aceasta, putem anunța că în urma acordului stabilit între comandamentul francez și prefectul județului d. dr. Iustin Marșieu, se va procedea cu începere de azi la instituirea autorităților românești în Arad.

Se vor numi români ca prefect al orașului, primar, și se vor face schimbări la tribunal, procuratură direcția finanțelor, precum și la toate celelalte autorități.

— D. Nicolae Iorga a fost decorat de președintele republicii franceze, cu ordinul Legiunii de onoare, în gradul de comandor.

multămită căruia se vor putea îngriji după cuviința și respectul cuvenit mormintele aviatorului Aurel Vlaicu și poetului St. O. Josif.

»Românul« va publica în numărul de mâine importante declarațiuni ale dlui general Averescu.

Primim la redacție următoarele:

Români, în amintirea mărețului act al unirii Basarabiei, frații dintre Prut și Nistru au hotărît să ridice un falnic monument.

În scopul acesta Basarabia face apel la puterea de jertfă a fiecărui român dela Nistru până la Tisa. Toți câți în ceasurile cele grele la vestea că Basarabia s-a smuls din ghiarele cutropitorilor, v'ați simțit sufletul cuprins de fiorii nădejei renăscute, toți adevărații români să vă transformați în propovăduitori neobosiți pentru strângerea de ofrande în folosul acestei opere, căci monumentul ce voiește să ridice Basarabia va fi, nu numai întrucluparea unuia din cele mai mari acte din Istoria neamului nostru, ci un simbol al biruinței eterne a dreptății și forței morale asupra forței brutale.

Așezat la Chișinău, în inima Basarabiei, în preajma frontierei din răsărit a țării în fața barbariei asiatică, el trebuie să reprezinte prin proporțiile sale grandioase, prin concepția ca și prin execuția sa d. săvârșită, puterea nebiruită a României mari, așa cum s-a ridicat de pe ruinele tuturor autocrațiilor prin însușirile superioare ale rasei noastre, prin capacitatea ei de cultură, prin simțul de ordine și prin abnegația și jertfa nesecată a fiilor săi.

Români, jertfiți fără cruțare pentru monumentul Unirii Basarabiei. În ceasul cel mai greu, Basarabia v'a dat cea mai mare mângâiere.

Dați-i acum un monument vrednic de dânsa, care să fie nu numai un semn de venerație a trecutului, ci și un stimulent necontenit de fapte mari pentru viitor, căci el va vorbi necontenit Moldovenilor, trezind fără încetare în sufletul lor imboldul eroismului și al jertfelor de care vom avea întotdeauna nevoie.

Președinte, Pantelimon Halippa.

Subscriitorii pot trimite și ziarului nostru sumele ce vor să dăruiască pentru monumentul „Unirii Basarabiei” de la Chișinău.

Printr'un decret de lege s'au stabilit după cum urmează salariile preoților în vechiul regat:

Personalul bisericilor urbane va fi plătit astfel:

Preot paroh sau diacon, doctor sau licențiat în teologie, 350 lei; preot paroh sau diacon cu seminarul gradul II. 250; idem cu seminarul gradul I. 180 lei lunar.

Preotul supranumerar sau ajutător, doctor sau licențiat în teologie, 300 lei; cu seminarul gr. II. 200 lei; cu seminarul gradul I. 150 lei; cântăreț, 120 lei, paracliser 70 lei lunar.

Personalul bisericilor rurale: Preot paroh doctor sau licențiat în teologie, 300 lei; cu seminarul gradul II. 200 lei; preot supranumerar sau ajutător, doctor sau licențiat în teologie, 250 lei; cântăreț cu școală specială, 60 lei; cântăreț practicant 40 lei.

Personalul de control al parohiilor urbane și rurale:

Revizor eparhial, 250 lei și 100 lei diurnă, protoereu 450 lei, diurnă 100 lei; subprotoereu 200 lei; copist (în cancelaria protoerului) 120; un servitor 70 lei.

La aceste salarii preoții și diaconii de toate categoriile vor primi gradații de 25 la sută, din 5 în 5 ani, limitându-se numărul gradațiilor la 4 în tot timpul funcționării.

Posta Redacției. Dlui Teodor Orga i se răspunde că articolul de care ne scrie nu s'a primit.

TELEGRAME.

Speranțele Franței.

Berlin 4. Ziarul german Reichspost, anunță din Paris, că guvernul francez este de părerea că bolșevismul din Rusia va fi în curând doborât și că Rusia va deveni iarăși aliatul Franței.

Cum va discuta conferința.

Paris 4. — După chestiunea Basarabiei se va lua în discuțiune situația Bulgariei și a Ungariei.

Turcia va fi lăsată la urmă. (O chestiune a Basarabiei nu poate exista decât în mințile imperialiștilor ruși. N. R.)

În jurul scufundării flotei germane.

Paris 4. — Discuțiunile în jurul scufundării flotei germane internată la Scapa Flow continuă. Presa aliată cere în unanimitate pedepsirea celor asupra cărora cade greaua răspundere, atrăgându-se atenția asupra supravegherii atente ce trebuie s'o exercite în special Franța pentru executarea tratatului.

În legătură cu aceasta, d. Clemenceau a trimis o lungă scrisoare dlui von Haniel, președintele delegației germane, atrăgându-i atenția că faptul acesta constituie violarea condițiilor tratatului de pace și cere deci din partea aliaților aplicarea cu stricteță a art. 429 din tratat.

Refragarea trupelor maghiare.

Praga 4. Guvernul maghiar a început a și refrage trupele din ținuturile cehoslovace. Generalul Böhm a cerut telegrafic, o întrevvedere dela comandantul cehoslovac Pelle.

Isprăvile sovieticilor maghiari

Berlin. — Din cauza grevei generale și a dificultăților tehnice, Berlinul este cu totul lipsit de mijloacele de comunicațiune. Din sursă de încredere se anunță, că greva dela căile ferate, a fost făcută de comuniști, cu banii republicii sovietice maghiare. Greva din Hamburg a fost provocată și este susținută tot cu bani maghiari. Sunt semne sigure, că greva se va întinde peste toată rețeaua căilor ferate germane.

Pentru reconstituirea Rusiei.

Belgrad 4. Ministrul Rusiei la Belgrad, a invitat pe foștii ofițeri ruși, aflători azi pe teritoriul Jugoslaviei, să se prezinte cât de curând la el, de unde însoțiți de dsa, vor fi transportați la București, pentru a lua parte la desrobirea Rusiei.

Lupte între albanezi și sârbi.

Belgrad 4. — Atacuri bine organizate de-ale albanezilor au fost respinse. Conducătorii răscoalei au fost prinși și arestați, pentru a fi înaintați spre judecătura Curții marțiale.

Elveția demobilizează.

Berna 4. Consiliul federal elvețian a decis să demobilizeze trupele care fuseseră mobilizate pe frontiera de nord. Măsura aceasta a fost luată în urma semnării tratatului de pace de către Germania.

Achitarea lui Ledebur.

Nauen 4. — Procesul socialistului Ledebur s'a terminat la Berlin. Acuzatul fiind achitat, a fost pus în libertate în mijlocul aplauzelor publicului.

Flota din Kiel scufundată.

Paris 4. După știrile publicate de ziare rezultă că germanii au scufundat și vasele aflătoare în Kiel. După ce au scufundat vase de un tonaj mic, au scufundat și Drenough-ul Baden.

Numărul celor care vor fi judecați de tribunalul aliat.

Paris, 4. — Numărul germanilor care vor trebui să fie judecați de către un tribunal interaliat e de 190 dintre care 160 sunt militari, care vor avea să răspundă de crimele comise în decursul războiului.

Redactor responsabil: Dr. Sever Miclea.
Editor responsabil: Aurel Russu.

— Eri am primit la redacție o scrisoare din Dej, care ne-a fost trimisă la 15 Ianuarie 1919; una din Solnoc-Dobâca, expedită la 9 Ianuarie 1919, a treia din Ciocotii expedită la 27 Ian. 1919 și altele trimise în luna Februarie, același an. Nu știm cine e de vină că ne sosesc așa de repede scrisorile: poșta sau cenzura?

Delegațiunea germană a cerut, printr'o notă, data și locul unde vor începe convorbirile, prevăzute în convențiune, relativ la ocuparea țărmlui stâng al Rinului.

— Toți delegații Germani dela conferință, sau reîntors în Germania, numai Haniel a rămas în Paris.

— Cercul studenților Transilvăneni dela universitatea din București a colectat suma de lei 3140, care formează temelia fondului,

Convocare.

Domnii acționari ai Băncii economice în Semlac, societate pe acții, prin aceasta se învătă la

adunarea generală extraordinară,

care se va ținea în Semlac la 20 Iulie 1919 la 2 ore d. a. în localitățile institutului.

OBIECTE:

1. Constatarea celor prezenți și denumirea alor 2 bărbați de încredere pentru verificarea protocolului.
2. Modificarea §§-lor din statute 1, 6, 31, 32, 50, 52, 57 b), 57 c), 57 d), 57 e), 62 i).
3. Ridicarea capitalului la 1,200.000 cor. un milion două sute de mii cor.
4. Alegerea alor 6 membri în direcțiune și 2 membri în comitetul de supraveghiere.
5. Propuneri.

Notă. Domnii acționari, cari doresc a participa la adunarea generală în persoană sau prin plenipotențiat în sensul §-lui 20 din statute sunt rugați a-și depune acțiunile pe lângă revers, la cassa institutului cel puțin cu 24 ore înainte de ținerea adunării generale.

Pentru direcțiune:

Romul Ganea,
director executiv.

Primpretorul plasei Mariaradna Județul Arad.

CONCURS.

În cercul de hornar (coșeriu) Soborșin dreptul de măiestru hornar a devenit vacant, în urma abdicării de acest drept.

Pentru dobândirea acestui drept se publică concurs.

Plată regulamentară. Petițiile în chestie să se adreseze preturei din Mariaradna în termen de 15 zile, dela această publicare.

Mariaradna, la 25 Iunie, 1919.

Dr. Eugen Beleş m. p.

Be 166-3

Primpretor.

Cumpărăm

totfelul de oleu, potrivit pentru fabricarea săpunurilor, grăsimi, seu, tot așa oleu de sămânță de bostan și de floarea soarelui pentru specialități farmaceutice. Fo 126-6

FARMACIA Dr. FÖLDES și HEHS, ARAD.

O MOARĂ

CU DOUĂ PETRI EDIFICATĂ
PE 5 JUGĂRE PĂMÂNT CU
LOCUINȚĂ SEPARATĂ E DE
VÂNDUT. :- Di 154-2

Adresa la Administrație.

VAR

frumos alb în bucăți mari
se poate prenota pentru
furnisare momentană în
detail sau în poziții de va-
goane pentru toate gările la:

ALEXANDRU POLLÁK

fabricant de țigle

ARAD, str. Nádor 14. :- Telefon: 938.

AVIZ.

Aduc la cunoștința stimaților mei clienți, că mi-am sistat praxa advocațională și cancelaria mea am predat-o dlui avocat **Dr. Sever Miclea**, (Arad, str. Arhiducului Iosif nr. 18.) Rog pe cei interesați, ca în cauzele mie încredințate în viitor să se adreseze la numitul domn avocat.

Arad, 2 Iulie 1919.

Po 158-2

Dr. Stefan C. Pop.

ANUNȚ.

Se vinde din mână liberă, o casă (în formă de vilă) vis-à-vis de parcul băilor cu pământ arător cca 20-25 jug. catastrale, așlătoare în comuna Vața de jos.

Informațiuni la **Victor Stoicovici** prim-notar II. județean în Deva. So 155-2

„INSOȚIREA” DE CREDIT DIN CĂRĂSTĂU**CONVOCARE.**

Membrii Insoțirii de credit din Căărăstău sunt invitați prin aceasta la

a VII-a adunare generală ordinară

care se va ținea în Căărăstău în 13 Iulie n. 1919 la orele 2 p. m. în localul Insoțirii, ca următoarea:

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea adunării și constituirea.
2. Constatarea membrilor prezenți și a plenipotențelor ce reprezintă.
3. Raportul direcțiunii și al comitetului de supraveghere despre gestiunea anului 1918 și stabilirea bilanțului.
4. Propunerea direcțiunii și a comitetului de supraveghere asupra împărțirii venitului curat.
5. Darea absolutului pentru direcțiune și comitetul de supraveghere pe anul de gestiune 1918.
6. Alegerea unui membru în comitetul de supraveghere pe un period de 3 ani.

DIRECȚIUNEA.

ACTIVA			Contul Bilanț încheiat la 31 Decemvrie 1918.			PASIVA		
Cassa	14714	45	Părți fundamentale	10840	—			
Escont	91093	—	Fond de rezervă	3767	83			
Pro-Div.	908	60	Depuneri spre fructificare	83835	41			
Efecte	193	50	Reescont	4670	—			
			Debitori	419	95			
			Dividendă neridicată	125	—			
			Int. trans. ant.	2000	46			
			Profit curat	1250	90			
	106909	55		106909	55			

PERDERE			Contul Perderi și Profit la 31 Decemvrie 1918.			PROFIT		
Interese după depuneri	3226	09	Interese	5590	72			
Interese de reescont	1139	80	Proviziuni	750	53			
Salare	551	—	Venite dela aiaceri în comision	1020	67			
Diverse spese	462	48						
Dare	404	43						
Dare după int. de depuneri	322	62						
Porto	4	60						
Profit curat	1250	90						
	7361	92		7361	92			

Căărăstău, la 31 Decemvrie 1918.

DIRECȚIUNEA:

Solomon Roman m. p.
cassar.

Ioan Mihut m. p.
preș.

Ioan Șipos m. p.

Arsenie Gilea m. p.

Iov Luca m. p.

COMITETUL DE SUPRAVEGHIERE:

Subsemnatul comitet de supraveghere am examinat conturile prezente și le-am aflat exacte.
Căărăstău, la 20 Iunie 1919.

Ioan Ghișa m. p.
preș.

Sabin Haida m. p.

Iov Bălean m. p.

Leah Mihaiu m. p.

Raportul comitetului de supraveghiere.**Onorată adunare generală,**

În decursul anului trecut am ținut mai multe scontrări cu care ocaziune ne-am convins despre corecta administrare a Insoțirii.

Bilanțul încheiat cu finea anului 1918 cu un profit de cor.1250-90 l-am controlat și l-am aflat exact.

Vă propunem deci: a) Să binevoii a aproba bilanțul b) a distribui profitul curat în conformitate cu propunerea direcțiunii, la care și noi ne alăturăm și c) a da pentru anul 1918 atât direcțiunii cât și comitetului de supraveghere absolutului.

Căărăstău, la 20 Iunie 1918.

Ioan Chișa m. p.
preș.

Sabin Haida m. p.

Iov Bălean m. p.

Leah Mihaiu m. p.